

دانشگاه زنجان
دانشکده علوم انسانی
گروه اقتصاد

عنوان پایان نامه

فارسی: بررسی عوامل مؤثر بر تقاضای احتیاطی پول

لاتین:

Investigation of Effective Factors on Precautionary Money Demand

واژگان کلیدی فارسی: تقاضای احتیاطی پول، درآمد فردی، ثروت فردی، ریسک فردی.

واژگان کلیدی انگلیسی:

Precautionary Demand for Money, Personal Income, Personal Wealth, Personal Risk.

بیان مسأله:

منظور از تقاضای پول، میزان مانده واقعی پول نزد افراد است. به بیان دیگر تقاضای پول به مفهوم آن است که افراد در هر زمان گرایش به نگهداری چه بخشی از دارایی خود به صورت نقد یا پول دارند (عراقی و همکاران، ۱۳۹۲). علاوه بر دو نقش وسیله مبادله و واحد شمارش بودن، کینز نقش احتیاطی برای پول را نیز در نظر می‌گیرد. در این نقش، پول برای مقابله با وقایع، خریدها و مخارج پیش‌بینی نشده و غیرمنتظره نگهداری می‌شود.

یکی از مؤلفه‌های مهم در تقاضای احتیاطی پول، سرعت درآمدی پول می‌باشد که تحت تأثیر سایر متغیرها است. اثرات و عوامل مختلفی وجود دارد که ممکن است به تغییرپذیری سرعت درآمد پولی بینجامد. یکی از آنها واکنش ترازهای واقعی به تغییرات نرخ‌های بهره اسمی است.

رویگرد دیگر به مدل سرعت تغییر درآمد پول را می‌توان در مطالعه اسونسون^۱ در (۱۹۸۵) یافت. فرض می‌شود بازار کالاها باز شود قبل از اینکه مبادلات مالی اتفاق بیفتد؛ در این حالت عوامل اقتصادی مجبور به تصمیم‌گیری خود در نگهداری پول قبل از اینکه وضعیت اقتصادی مشخص شود، می‌باشند. چنین ساختار اطلاعاتی ممکن است منجر به تقاضای احتیاطی پول در برخی از کشورهای دنیا شود، از این رو عوامل اقتصادی ممکن است به نگهداری بیشتر پول نسبت به زمانی که آنها واقعاً پول را به منظور خرید کالاهای مصرفی نیاز دارند، پایان دهند. وقایع اقتصادی، اجتماعی و طبیعی که در مقاطع مختلف زمانی در اقصی نقاط دنیا رخ می‌دهد ممکن است سبب بروز ناطمینانی‌هایی شود که متعاقب آن دولت‌ها و مردم را وادار سازد خود را برای مقابله با آن آماده و آینده خود را در مقابل آن بیمه نمایند و ریسک ناشی از آن را به حداقل ممکن برسانند.

از عواملی که نقش و اهمیت تقاضای احتیاطی پول و اندازه‌گیری آن را مضاعف می‌سازد می‌توان به مواردی از جمله: تورم، نوسانات و بی‌ثباتی نرخ ارز، افزایش بیکاری، کاهش تولید، وجود تحریم‌های نفتی، تحریم‌های مالی، نوسانات قیمت نفت و رکود اقتصادی حاصل از آن، تنش در روابط خارجی، وجود ناامنی در جامعه و فضای اقتصادی، کاهش بسیار شدید سرمایه‌گذاری‌ها، اختلاس، رانت‌جویی‌های کلان،

تخریب زیرساخت‌ها و غیره اشاره نمود که به دلیل آثار سوئی که بر اقتصاد و انتظارات از آینده می‌گذارند، باعث گسترش بی‌اعتمادی و نااطمینانی نسبت به آینده و سبب حاکم شدن فضای نااطمینانی و افزایش تقاضای احتیاطی پول شده‌اند.

از آنجا که تقاضای احتیاطی پول به عنوان یکی از اجزای تقاضای پول می‌باشد؛ عدم پیش بینی تغییرات و نوسانات تقاضای احتیاطی پول و شناخت آن، تحقق صحیح سیاست‌های پولی را با مشکل مواجه می‌سازد.

در همین راستا شناخت صحیح تقاضای احتیاطی پول، عوامل مؤثر و نیز درجه اهمیت آن‌ها می‌تواند سیاستگذاران پولی و اقتصادی را در راستای انجام و اتخاذ صحیح سیاست‌ها یاری نماید. بنابراین سؤال اساسی تحقیق، بررسی عوامل مؤثر بر تقاضای احتیاطی پول می‌باشد.

اهداف پژوهش

اهداف تحقیق عبارتند از:

هدف اصلی تحقیق:

- بررسی عوامل مؤثر بر تقاضای احتیاطی پول.

اهداف فرعی تحقیق:

۱- بررسی ارتباط تقاضای احتیاطی پول با درآمد فردی.

۲- بررسی ارتباط تقاضای احتیاطی پول با ثروت فردی.

۳- بررسی ارتباط تقاضای احتیاطی پول با درجه ریسک فردی.

۴- بررسی ارتباط تقاضای احتیاطی پول با تورم.

۵- بررسی ارتباط تقاضای احتیاطی پول با نرخ بهره.

فرضیه‌ها و سؤالات پژوهش

فرضیه‌های تحقیق عبارتند از:

فرضیه اصلی تحقیق:

- تقاضای احتیاطی پول با ریسک فردی رابطه منفی و با درآمد و ثروت فردی رابطه مثبت و معنی‌داری دارد.

فرضیه‌های فرعی تحقیق:

۱. بین تقاضای احتیاطی پول و درآمد فردی ارتباط معنی‌داری وجود دارد.

۲. بین تقاضای احتیاطی پول و ثروت فردی ارتباط معنی‌داری وجود دارد.

۳. بین تقاضای احتیاطی پول و درجه ریسک فردی ارتباط معنی‌داری وجود دارد.

۴. بین تقاضای احتیاطی پول و تورم ارتباط معنی‌داری وجود دارد.

۵. بین تقاضای احتیاطی پول و نرخ بهره ارتباط معنی‌داری وجود دارد.

نوع مطالعه و روش پاسخگویی به فرضیه‌ها و سؤالات پژوهش

روش اجرای این پژوهش، از طریق پیمایشی، تحلیل آماری و اقتصادسنجی می‌باشد.

جامعه آماری و حجم نمونه

جامعه آماری این پژوهش، دانشجویان دانشگاه زنجان می‌باشند.

همچنین ۲۷۶ نفر دانشجو از بین ۱۰۱۰۶ نفر دانشجویان دانشگاه زنجان به عنوان نمونه انتخاب گردیدند.

ابزار گردآوری داده‌ها

طراحی و توزیع پرسشنامه

ابزار تجزیه و تحلیل داده‌ها

تجزیه و تحلیل داده‌ها و اطلاعات به صورت تحلیلی- توصیفی و از طریق نرم افزار Spss و Eviews می باشد.

نوآوری و تفاوت با مطالعات قبلی

موضوع تقاضای احتیاطی پول و عوامل مؤثر بر آن از جمله مطالعاتی است که تاکنون در داخل کشور انجام نشده است. و همچنین این مطالعه با روش ذکر شده دومین بار است که در دنیا انجام شده است. همچنین بررسی رابطه نرخ تورم و تقاضای احتیاطی پول و نیز رابطه نرخ بهره و تقاضای احتیاطی پول نیز از نوآوری‌های این پژوهش می باشد.